

UCLG-MEWA'ya üyeliği bulunan yerel yönetim birimlerinin başkanlarının ya da ilgili bölüm temsilcilerinin UCLG-MEWA hakkındaki düşüncelerini değerlendirmektir. İlgili yöneticilerin değerlendirmeleri anket yöntemiyle ölçülmüş olup SPSS 23 programıyla analiz edilmiştir.

2. ULUSLARARASI KURULUŞLAR HAKKINDA GENEL BİLGİ

Uluslararası kuruluş kavramı giderek artan bir biçimde uluslararası yaşamın önemli bir olgusu haline gelmiştir (Simmons ve Martin, 2002: 192). Uluslararası kuruluşlar dar anlamda, uluslararası düzeyde faaliyette bulunan, birden çok devleti ilgilendiren ve devlet niteliği taşımayan (Karluk, 2007: 26) ya da devletler arasındaki işbirliğini ve dayanışmayı sağlayan yapılar şeklinde ifade edilebilir (Çam, 2000: 279). Geniş anlamda ise, *“aralarında formel bir anlaşma olsun ya da olmasın, özel ya da genel bir amaç ya da amaçları gerçekleştirmek üzere oluşturulmuş, gözlemlenebilir bir sürekliliğe sahip ve aralarında tespit edilebilir belli ilkeler çerçevesinde hareket eden, en az üç ulus ya da devletten üyeye sahip ve faaliyetlerini de birden çok devlet üzerinde yürüten kurumsal yapılar”* olarak tanımlanabilir (Çalış, 2006: 5).

Uluslararası kuruluşların ortaya çıkmasında dinsel, ekonomik, siyasal ve toplumsal nedenler yanında ideolojik ve kişisel nedenler etkin bir rol oynamıştır. İlk örgütlenmeler Hristiyan ülkelerin liderleri arasındaki çatışmaları ortadan kaldırmak ve Avrupa'da barışı kalıcı hale getirmek amacıyla ortaya çıkmıştır. Ancak, 19. yüzyıl öncesinde uluslararası işbirliği ve örgütlenme idealist düşünürlerin bir hayali olarak kalmıştır (Çalış, 2006: 21-24). Uluslararası kuruluşlar ilk kez Napolyon Savaşları'ndan sonra ortaya çıkmıştır. Birinci Dünya Savaşı'na kadar devam eden Viyana Kongresi bunlardan bir tanesidir. 1914 yılında 49 uluslararası kuruluş bulunurken, 1929 yılında 83'e ulaşmıştır (Heywood, 2013: 512). Bu dönemdeki uygulamalara konferans sistemi ya da kongre sistemi adı verilmiştir. Birinci Dünya Savaşı'ndan sonra, uluslararası kuruluşlar konusundaki en önemli gelişme Milletler Cemiyeti'nin kuruluşudur. 1945 yılında ise Birleşmiş Milletler kurulmuştur. 1960'lı yıllardan itibaren küreselleşme olgusu her şeyi etkilediği gibi ulusları ve devletleri etkileyerek uluslararası kuruluşların sayılarını da hızlı bir şekilde artırmıştır (Çalış, 2006: 21-27; Karluk, 2007: 45). 1960 yılında 160 ve 1972 yılında ise 280 adet uluslararası kuruluş bulunmaktadır. 1980'li yıllarda uluslararası kuruluşların sayısı 378'e ulaşmıştır (Çağırın, 2013: 64; Heywood, 2013: 512). 2018 yılı itibariyle 300'den fazla ülke ve bölgeden 37.500 aktif olmak üzere yaklaşık 75.500 uluslararası kuruluş (uluslararası sivil toplum kuruluşları dâhil) bulunmaktadır (Union of International Associations, 2018).¹

Uluslararası kuruluşlara ilişkin kuramsal yaklaşımlar ele alındığında, uluslararası

¹ Uluslararası Kuruluşlar Birliği'ne göre, her yıl yaklaşık 1200 yeni kuruluş eklenmektedir.

ilişkiler disiplini içindeki çeşitli kuramlar dikkate alınarak açıklandığı görülmektedir. Uluslararası kuruluşlara ilişkin kuramsal yaklaşımlar genel olarak iki sınıfa ayrılmaktadır. İlki, uluslararası kuruluşları kendine özgü bir inceleme alanı olarak görmeyen yaklaşımlardır. Realizm ve Marksizm ile bunların çağdaş yorumları bu şekildedir. Bu tür kuruluşlar devletlerin uzantısı olarak görülmekte ve bağımsız olarak değerlendirilmemektedir. İkincisi ise, uluslararası kuruluşları kendine özgü bir inceleme alanı olarak gören yaklaşımlardır. Fonksiyonalizm, liberalizm ve konstrüktivizm ile bunların çeşitli yorumları bu şekildedir. Bu yaklaşıma göre ekonomik, siyasal, sosyal veya diğer aktörler birlikte çalışırlar. Bu aktörlerden biri olan uluslararası kuruluşlar, devletlerin uzantısı bir görünüm taşıyan kendilerine özgü kurumsal kimliğe sahip yapılardır. Bu sınıflandırma çeşitli kuramsal yaklaşımların konuya hangi açıdan baktıkları ortaya koymakta ve uluslararası kuruluşların bugünkü dünya politikası içindeki konumunu göstermektedir (Ateş, 2012: 73-91).

Uluslararası kuruluşların tarihsel gelişimi dikkate alınarak, sanayi devriminden sonra gelişen ve küreselleşme kavramıyla da ön plana çıkarak sayıları artan kuruluşlar şeklinde açıklanabilir. Uluslararası kuruluşlar, ekonomik ve teknolojik gelişmeler, savunma ve güvenlik ihtiyaçları gibi nedenlerle işlevleri bakımından geçmişle kıyaslanamayacak bir seviyeye ulaşmışlardır (Türköne, 2009: 680). Uluslararası kuruluşların işlevleri şu şekilde sıralanabilir (Baharçipek, 2007: 239-240):

- Ülkelerin ortak sorunlarının nitelik ve nicelik olarak büyük artış yaşadığı düşünüldüğünde, bu sorunların üstesinden gelebilme çoğu zaman devletlerin çabası ile mümkün olmamaktadır. Bu nedenle uluslararası kuruluşların devreye girmesi gerekmektedir.

- Devletler bağımsız aktörler oldukları için, çıkarları farklılaşmakta ve izledikleri dış politikalar çoğu zaman birbiriyle çelişmektedir. Uluslararası kuruluşlar ise çelişen dış politikaların uyumlu olmasında önemli bir rol oynamaktadırlar.

- Kalkınma ve gelişme gibi hususlarda devletlerin tek başlarına elde edemeyecekleri bazı fırsatları devletlere vermektedirler.

- Devletler arasındaki iş birliğini geliştirmekte ve bağımlı hâle getirmektedirler.

- Uluslararası kuruluşların yarattığı güven ortamı devletler arasında ortaya çıkabilecek sorunları azaltmakta ve uluslararası barış ve güvenliği sağlamaktadır.

- Uluslararası kuruluşlar sadece devletler arasında değil, toplumlar arasında da her alanda daha sıkı ilişkilerin gelişmesine katkı sağlamaktadırlar.

- Uluslararası kuruluşlar dünyada yoksullukla mücadele ve sosyal yardımlaşma gibi konularda önemli bir işlev yerine getirmektedirler.

- Uluslararası hukukun gelişmesine önemli bir katkı sağlamaktadırlar.

Uluslararası kuruluşların işlevleri göz önüne alındığında dünya politikasında önemli bir aktör haline geldiği ve uluslararası ilişkileri olumlu yönde etkilediği söylenebilir (Çalış, 2006: 27). Uluslararası kuruluşlar devlet tekeline yıkarak uluslararası alanın yeni bir aktörü olmuştur. Bu yeni düzen içerisinde uluslararası kuruluşlar uluslararası ilişkilerin yatay ve âdem-i merkezî yapısından meydana gelen boşlukları doldurmakta ve ilişkilerin daha sistematik bir biçimde oluşmasına katkı sağlamaktadır (Çağırın, 2013: 13-14). Ancak uluslararası ilişkileri olumsuz yönde de etkileyebilmektedir. Uluslararası kuruluşlar bazen güçlü olan devletlerin çıkarlarına daha çok hizmet edebilmektedirler. Bu durum uluslararası kuruluşların olumsuz yönünü göstermektedir. Uluslararası kuruluşların ortaya çıkış şekli ve güçlü devletlerin bu kuruluşlar üzerindeki etkileri bu kuruluşların faaliyetlerinde adil davranmalarına neden olmaktadır (Baharçipek, 2007: 40).

Uluslararası kuruluşlar ile ilgili yapılan pek çok çalışmada da uluslararası kuruluşlar hakkındaki mevcut tartışmaların çoğunun, kararların meşruiyeti ve etkililiği ile ilgili olduğu görülmektedir. Zengin ve güçlü olan ülkelerin lehine kararlar verildiği dikkat çekmektedir (Gabriela, 2013: 312). Bu doğrultuda uluslararası kuruluşlar, *“devletler sisteminin güç politikasının üstünde durma ve hatta ona kendi düzenini empoze etme yeteneğine sahip tarafsız hakemler olarak”* çalışmalıdırlar (Heywood, 2013: 514). Çünkü uluslararası kuruluşlar ile ilgili farklı görüşler olmasına rağmen çevre sorunları, yatırımlar, sağlık, uluslararası finans, sanayileşme, krizler vb. ticaret ve ticaret dışı konularla başa çıkabilmek için uluslararası işbirliğinin gerekli olduğu konusunda fikir birliği söz konusudur (Gabriela, 2013: 313).

Anlaşılabacağı üzere, uluslararası kuruluşlar her yere etki eden dinamik bir konu ve olgu olarak ortaya çıkmakta (Çalış, 2006: 28-29), bu durum da son yıllarda yerel, bölgesel ve küresel ölçekli pek çok yerel yönetim birliği kurulmasını sağlamaktadır (Akdoğan, 2007: 76). Bu gelişmeler neticesinde Türkiye’deki yerel yönetim birimlerinin üyesi olduğu 88 uluslararası kuruluş olduğu görülmektedir. Uluslararası kuruluşlar; konsey, komite, ağ, birlik, teşkilat, konferans, program, merkez, kongre, fon, dernek, forum, platform ve organizasyon gibi farklı şekillerde isimlendirilmektedir (Akman, 2017: 501).

3. DÜNYA BİRLEŞMİŞ KENTLER VE YEREL YÖNETİMLER, ORTA DOĞU VE BATI ASYA TEŞKİLATI

Türkiye’deki yerel yönetim birimlerinin en fazla üye oldukları Dünya Birleşmiş Kentler ve Yerel Yönetimler, Orta Doğu ve Batı Asya Teşkilatı’nı öğrenebilmek için öncelikle UCLG’yi tanımak gerekmektedir. UCLG’nin temelleri 1996 yılında İstanbul’da düzenlenen HABITAT II toplantısında atılmıştır. 1913 yılında kurulan Dünya Yerel

Yönetimler Birliği (IULA) ve 1957 yılında kurulan Birleşmiş Kentler Teşkilatının (UTO) birleşmesi ile 2004 yılında Paris'te kurulmuştur. Daha sonra Metropol Kentler Birliği (METROPOLIS) de teşkilata katılmıştır. Teşkilatın adının kurucu birliklerin adlarının birleşmesinden oluşması nedeniyle oldukça uzundur. Bu durum bazı eleştirilere neden olsa da köklü bir geçmişe sahip olmalarından dolayı bu adı kullanmaktadırlar. 1913 yılı ise bu hareketin başlangıcı olarak görülmektedir (İkizer, 2017: 126-127).

Merkezi İspanya'nın Barselona kentinde olan UCLG, İspanyol kanunlarına göre faaliyet yürüten ve kâr amacı olmayan uluslararası bir dernektir. 150 ülkeden 1.000'in üzerinde belediye ve 240.000'den fazla yerel yönetim birimlerini temsil eden 155 belediye birliği teşkilatın doğrudan üyesidir. Buradan hareketle UCLG'nın dünyadaki yerel yönetimleri temsil eden bir teşkilat olduğu söylenebilir. Yine pek çok belediye birliğinin ve bu birliklerin üye olduğu bölgesel ve küresel teşkilatların da UCLG'ya üye olması *ağların ağı* şeklinde tasvir edilmesine neden olmaktadır (İkizer, 2017: 127). Dünyada böylesine yaygın olan teşkilatın temel amacı da *“demokratik yerel yönetimin birleşik sesi ve dünya ölçeğinde savunucusu olmak ve yerel yönetimler ve uluslararası topluluk ile işbirliği içinde, değerlerini, amaçlarını ve çıkarlarını korumak”* şeklindedir (UCLG, 2017).

UCLG ağı; 7 bölge teşkilatı, 1 metropoliten teşkilat ve 1 bölgesel yönetim teşkilatından oluşan merkezi olmayan bir yapıdır (7+2). Bunlar; Birleşmiş Kentler ve Yerel Yönetimler Afrika Bölge Teşkilatı (UCLG-Africa), Birleşmiş Kentler ve Yerel Yönetimler Asya-Pasifik Bölge Teşkilatı (UCLG-ASPAC), Birleşmiş Kentler ve Yerel Yönetimler Avrasya Bölge Teşkilatı (UCLG-Eurasia), Avrupa Belediyeler ve Bölgeler Konseyi (CEMR), Birleşmiş Kentler ve Yerel Yönetimler, Orta Doğu ve Batı Asya Bölge Teşkilatı (UCLG-MEWA), Latin Amerika Şehirleri, Belediyeleri ve Yerel Yönetim Birlikleri Federasyonu (CORDIAL), Birleşmiş Kentler ve Yerel Yönetimler Kuzey Amerika Bölge Teşkilatı (UCLG-Noram), Dünya Büyük Metropol Birliği (Metropolis) ve Bölgesel Yönetimler (UCLG Regions). Görüldüğü üzere ilk yedi teşkilat coğrafi esasa göre oluşturulmuştur. Teşkilatlar, kendi politikalarını belirler ve kendi coğrafi bölgelerinde kurumsal destek sağlayarak çalışırlar. Ayrıca, UCLG tarafından kararlaştırılan politikaları ve faaliyetleri yürütmeye önemli bir rol üstlenirler (UCLG, 2017).

2016-2019 yılları arasında UCLG başkanlığını Güney Afrika Yerel Yönetimler Birliği Başkanı (SALGA) Mpho Parks Tau yürütmektedir. Daha önce bu görevi eski İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı Kadir Topbaş iki kez yapmıştır. Daha önce de eşbaşkanlık görevini yürütmüştür.² Konya Büyükşehir Belediye Başkanı Tahir Akyürek de kısa bir süre

² UCLG eşbaşkanlık sistemini uygulayan bir teşkilattir ve şu anda da altı adet eşbaşkan bulunmaktadır.

önceye kadar eşbaşkanlar arasında yer almaktaydı (UCLG, 2017).³ Türkiye uzun yıllardır bu teşkilatta önemli bir yere sahiptir.

1987 yılında kurulan Uluslararası Yerel Yönetimler Birliği, Doğu Akdeniz ve Orta Doğu Bölge Teşkilatı (IULA-EMME), Birleşmiş Kentler ve Yerel Yönetimler Orta Doğu ve Batı Asya Bölge Teşkilatı adını alarak 2004 yılında UCLG'nin bölge teşkilatlarından biri olmuştur. UCLG-MEWA; Afganistan, Bahreyn, İran, Irak, Ürdün, Kuveyt, Lübnan, Umman, Filistin, Katar, Suudi Arabistan, Suriye, Türkiye, Birleşik Arap Emirlikleri ve Yemen ülkelerini kapsamaktadır. Ayrıca, UCLG-MEWA'nın çalışma ilkelerini benimseyen diğer ülkeleri de kapsamaktadır (UCLG-MEWA Ana Tüzüğü).

UCLG-MEWA'nın 2018 yılı itibarıyla toplam 130 üyesi bulunmaktadır. Afganistan'ın 1, Bahreyn'in 1, Filistin'in 24, Irak'ın 4, İran'ın 6, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin 5, Lübnan'ın 3, Pakistan'ın 4, Ürdün'ün 2, Yemen'in 2 ve Türkiye'nin ise 78 üyeliği bulunmaktadır. Buradan hareketle UCLG-MEWA teşkilatı içerisinde %60'lık bir oran ile Türkiye'nin en fazla üyeliğe sahip olduğu, dolayısıyla da en etkin ülke olduğu söylenebilir. Teşkilata üye olan "*Ulusal-Uluslararası Dernek, Birlik ve Kuruluşlar*" kısmında ise 11 adet üye yer almaktadır. Bunlar; Gazze Belediyeler Birliği, Filistin Yerel Yönetimler Birliği (APLA), Irak Yerel Yönetim (ILGA), Asya Belediye Başkanları Forumu (AMF), Kıbrıs Yerel Yönetimler Birliği (KTBB), Iqleemel Tufah Belediyeler Birliği, Türkiye Belediyeler Birliği (TBB), Güneydoğu Anadolu Belediyeler Birliği, Türk Dünyası Belediyeler Birliği (TDBB), Toplu Konut İdaresi Başkanlığı (TOKİ) ve Dünya Yerel Yönetim ve Demokrasi Akademisi (WALD)'dir. Bu üyelerden 5'i Türkiye'den, 6 tanesi ise diğer ülkelerdendir. Kentsel Gelişme Küresel Fonu (Fransa), Arap Kentler Teşkilatı (Kuveyt), İslam Başkentleri ve Kentleri Teşkilatı (Suudi Arabistan) ve Arap Kentsel Gelişme Enstitüsü (Suudi Arabistan) ise gözlemci statüsündeki üyeler arasında yer almaktadır (UCLG-MEWA, 2017).

UCLG-MEWA'ya üye olan ülkeler göz önüne alındığında pek çoğunda demokratik olmayan bir yönetim anlayışı benimsendiği görülmektedir. Bu anlayış doğrultusunda merkezi yönetimlerden yerel yönetimlere yetki ve kaynak devredilmesini amaç edinen teşkilata üye olmak konusunda çekince yaşanmaktadır. Bu nedenle, UCLG-MEWA'ya üye olanların büyük çoğunluğu Türkiye'deki yerel yönetim birimlerinden oluşmaktadır. Aynı zamanda Türkiye dışındaki üyelerin pek çoğu aidat ödememektedir (İkizer, 2017: 132-133).

UCLG-MEWA'nın vizyonu: "*yerel yönetimler arasında ve dünya toplumu içinde, işbirliği yoluyla, yerel yönetimin değerlerini, amaçlarını ve çıkarlarını geliştirerek,*

³ 2018 yılı Milletvekili seçimleri için görevinden ayrılmıştır.

demokratik yerel yönetimin dünya ölçeğinde birleşik sesi ve sözcüsü” olmaktadır. UCLG-MEWA'nın misyonu ise şöyle sıralanmaktadır (UCLG-MEWA, 2017):

1. *Bölgede güçlü ve etkili demokratik yerel yönetimi hayata geçirmek;*
2. *Üyeler arasında birlik ve işbirliğini teşvik etmek;*
3. *Özellikle Birleşmiş Milletler ve bağlı kuruluşları başta olmak üzere, uluslararası toplulukta yerel yönetimlerin güçlü politik temsilini güvenceye almak;*
4. *Yerel yönetimlere yönelik olarak bölgede ve dünya ölçeğinde bilgilendirme ve ana bilgi kaynağı olmak;*
5. *Özgür ve özerk yerel yönetimler ve onların ulusal birliklerinin kurulması ve güçlendirilmesini desteklemek amacıyla bölgede ve dünya ölçeğinde eğitim, bilgi paylaşımı ve kapasite geliştirme kaynağı olmak;*
6. *İyi yönetim, sürdürülebilirlik ve toplumsal kapsama ilkelerine dayanarak toplum için ekonomik, sosyal, kültürel, mesleki gelişim ve çevresel kalkınmayı sağlamak;*
7. *İrk ve cinsiyet eşitliğini teşvik etmek, uluslararası yasalara aykırı ve/veya teşkilatın temel kural ve değerlerine ters düşen ayrımcılığın tüm biçimlerine karşı mücadele etmek;*
8. *Yönetişimin yerel alanlarındaki farklılıkların birleşimini ve işlevselliğini yansıtan güçlü bir demokratik teşkilat olmak;*
9. *Yerel yönetimler ve onların birlikleri arasında desantralize ve uluslararası işbirliğini teşvik etmek;*
10. *Halklar arasında dostluk ve karşılıklı öğrenmeyi sağlayıcı araçlar olarak kardeş şehir uygulamalarını ve ortaklıkları hayata geçirmek;*
11. *Dünya Teşkilatı'nın misyonu, değerleri ve amaçları çerçevesinde politika oluşturmak, program ve girişimleri geliştirmek ve Teşkilatın temel kuralları içinde uygulamayı sağlayacak uygun araçları seçmek.*

UCLG-MEWA Ana Tüzüğü 5 Mayıs 2004 tarihinde Paris'de UCLG-MEWA Genel Kurulu tarafından kabul edilmiştir. Bunun yanı sıra 15 Aralık 2007 tarihinde İstanbul'da, 16 Aralık 2010 tarihinde Diyarbakır'da, 10 Nisan 2013 tarihinde Tahran-İran'da ve 19 Nisan 2016 tarihinde Gaziantep'te UCLG-MEWA Genel Kurulu tarafından bazı değişiklikler yapılmıştır. Hem Türkiye'deki yerel yöneticilerin teşkilatta önemli görevler üstlenmesi hem de tüzük ile ilgili çalışmaların Türkiye'de yapılması Türkiye'nin uzun yıllardır bu teşkilatta önemli bir yere sahip olduğunun bir diğer göstergesidir.

UCLG-MEWA'nın İçtüzüğü ve Ana Tüzüğü'nde teşkilat ile ilgili bilgilere ayrıntılı olarak yer verilmiştir. UCLG-MEWA İçtüzüğü'nün 4. maddesine göre; teşkilatın yönetim

yapısı 7 organdan oluşmaktadır. Bunlar; Genel Kurul, Konsey, Yönetim Kurulu, Başkan ve Eş Başkanlar, Sayman, Ombudsman ve Genel Sekreterdir. UCLG-MEWA başkanlığını şu anda Gaziantep Büyükşehir Belediye Başkanı Fatma Şahin yürütmektedir. Teşkilatta eş başkanlık görevini ise; Dannieh Belediyeler Birliği Başkanı, İrbid Büyükşehir Belediye Başkanı, Mersin Büyükşehir Belediye Başkanı, Tebriz Belediye Başkanı ve Filistin Belediyeler Birliği (APLA) Başkanı yapmaktadır. UCLG-MEWA Genel Sekreterliğini Mehmet Duman ve saymanlığı görevini Gebze Belediye Başkanı yürütmektedir. Organların görevleri kısaca şu şekilde özetlenebilir (UCLG-MEWA İçtüzüğü, 4. Madde):

–*UCLG-MEWA Genel Kurulu*: teşkilatın en üst düzey organıdır ve tüm üyelerden meydana gelmektedir.

–*UCLG-MEWA Konseyi*; temel politikaları oluşturma ve karar alma organıdır. Üyeleri arasından Genel Kurul tarafından seçilerek oluşur. Bunun yanı sıra Genel Kurulun belirlediği genel politikaların uygulanmasına yardımcı olmaktadır.

–*UCLG-MEWA Yönetim Kurulu*: Konsey tarafından kendi üyeleri arasından seçilerek oluşur. Genel Kurul ve Konsey tarafından verilen görevleri uygulamak, Genel Kurulu'nun toplantılarını hazırlamak, öneri yapmak, yıllık bütçe, hesap ve raporları kabul etmek, UCLG-MEWA Konseyi'ne sunmak, Mali Yönetim Komitesi'ni atamak, üyeliğe kabul, üyeliğin askıya alınması veya üyelikten çıkarılma konusunda öneride bulunmak, üyelik aidatları konusunda öneride bulunmak ve Genel Sekreteri seçmek gibi önemli görevleri yerine getirmektedir.

–*UCLG-MEWA Başkan ve Eş Başkanları*: Konsey tarafından seçilerek oluşur. Başkan en yetkili temsilcidir ve Kurul, Konsey ve Yönetim Kurulu toplantılarına başkanlık etmektedir. En önemli görevi, temel politikaların sürekliliğini sağlamaktır. Eş Başkanların ise sayısı 5'tir ve sorumluluklarını gerçekleştirmede Başkan'a yardımcı olmaları ve gerektiği durumlarda başkanlık yapmaları gerekmektedir.

–*UCLG-MEWA Saymanı*: Konsey tarafından seçilir. Teşkilatın mali stratejisi, muhasebesi ve mali yönetiminin gözetiminden sorumludur. Konseye, mali denetim raporlarını, geçmiş mali yılın hesaplarını, gelecek mali yılın bütçesini ve diğer önemli mali raporları sunmak gibi önemli görevleri bulunmaktadır.

–*UCLG-MEWA Ombudsmanı*: Konsey tarafından seçilir. Uyuşmazlıkların çözülmesi için arabuluculuk yapmak, iletilen talepleri değerlendirmek ve önerilerde bulunmak ve belirli aralıklarla Genel Kurul'a, Konsey'e ve Yönetim Kurulu'na rapor sunma gibi görevleri yürütmektedir.

–UCLG-MEWA Genel Sekreteri: teşkilatın temel yürütme organıdır. Yönetim Kurulu tarafından seçilir ve gerektiğinde görevine son verilir. Günlük faaliyetleri yürütmek, Genel Kurul, Konsey ve Yönetim Kurulu kararlarını uygulamak, Başkanlığın ve Yönetim Kurulu'nun kararları çerçevesinde Bölge Teşkilatı'nı yönetmek, Başkanlık ve Yönetim Kurulu adına genel temsil yetkisini kullanmak, her türlü hukuki anlaşmaları ve sözleşmeleri düzenlemek, imzalamak, kamu kurumlarında ve mahkemelerde UCLG-MEWA'yı temsil etmek veya ettirmek gibi önemli görevleri bulunmaktadır.

UCLG-MEWA, teşkilatlar içerisinde bir ilk yaparak 2010 yılında ombudsmanlık kurumunu oluşturmuştur. Teşkilatın ilk ombudsmanlık görevini Düzce Belediye Başkanı 2010-2013 yılları arasında, ardından Çanakkale Belediye Başkanı 2013-2016 yılları arasında yapmıştır. Şu anda Şişli Belediye Başkanı bu görevi yürütmektedir. Ancak, uygulamada üyeler ve yönetim arasında yaşanan sorunların çözümünde etkin olamadığı tespit edilmiştir. Türkiye'de bile ombudsmanlık kurumu işlerlik kazanamamışken, bir yerel yönetimler bölgesel teşkilatında etkin çalışmasını beklemek çok mümkün olmamaktadır. Buna rağmen teşkilat tarafından böyle bir adım atılması oldukça önemli görünmekte ve ileriki dönemlerde üyelerin duyarlılığına bağlı olarak daha etkin çalışabilir (İkizer, 2017: 132-133).

UCLG-MEWA üyeliği; yerel yönetim üyeleri, ülke temsilcilikleri, uluslararası kuruluşların üyeliği, bağlı üyeler, onursal üyeler ve diğer üyeliklerden meydana gelmektedir (UCLG-MEWA İçtüzüğü, 5. Madde). Türkiye'de yerel yönetim birimlerinin UCLG-MEWA'ya üye olabilmesi için "Üyelik Başvuru Formu"nu doldurması ve ilgili belediye veya il özel idaresinin yasal düzenlemelerde yer alan koşulları yerine getirmesi gerekmektedir. Belediye meclisi veya il genel meclisi karar aldıktan sonra üyelik izni almak için İçişleri Bakanlığı'na başvurmuştur. Bakanlık onayı alındıktan sonra izin UCLG-MEWA Genel Sekreterliği'ne gönderilmektedir. Yapılan başvuru UCLG-MEWA Yönetim Kurulu ve Konseyi tarafından incelenmekte ve karar verilmektedir (UCLG-MEWA, 2017).

UCLG-MEWA, finansmanını; üyelik aidatları, faaliyet gelirleri, bağış ve diğer yasal kaynaklardan sağlamaktadır (UCLG-MEWA Ana Tüzüğü, 65. Madde). Onursal üyelik dışında üyeliği bulunan üyeler, üyelik aidatını yıllık olarak ödemelidirler. Ödenen aidatların % 50'si UCLG Dünya Teşkilatı'na UCLG-MEWA aidatı olarak ödenmektedir. Bağlı üyeler sadece UCLG-MEWA için aidat öderler, UCLG Dünya Teşkilatı için aidat alınmaz. Üyelik aidat miktarları, UCLG-MEWA Yönetim Kurulu'nun önerisiyle, UCLG-MEWA Konseyi tarafından tespit edilmektedir. Yerel Yönetimler için üyelik aidatlarının belirlenmesinde ise; üyenin temsil ettiği nüfus miktarı ve ülkenin kalkınmışlık düzeyi temel alınmaktadır (UCLG-MEWA İçtüzüğü, 5. Madde)

UCLG-MEWA, dünyanın, birçok faktör nedeniyle yeniden biçimlenmekte olduğunu, devletin geleneksel rolünün değiştiğini, nüfus artışı ve devam eden kentleşme sürecinin yerel yönetimlerin görevlerini daha karmaşık hale getirdiğini, vatandaş katılımının vazgeçilmez olduğunu ve halka en yakın yönetim birimi olduğunu dikkate alarak; sürdürülebilir kalkınma, iyi yönetim, sürdürülebilir kentleşme ve hemşehri haklarının korunması konularında yerel yönetimin önemli bir güç olduğunu, insanlığın karşı karşıya bulunduğu sorunlarla başa çıkmada yerel yönetimlerin etkin bir rol oynayacağını ve yerel demokrasinin tüm erkek ve kadınlar arasında gerçek eşitliği ve katılımı güvence altına aldığını kabul etmiştir (UCLG-MEWA Ana Tüzüğü).

4. TÜRKİYE'DEKİ YEREL YÖNETİM BİRİMLERİNİN DÜNYA BİRLEŞMİŞ KENTLER VE YEREL YÖNETİMLER, ORTA DOĞU VE BATI ASYA TEŞKİLATI'NA ÜYELİKLERİ

Türkiye'deki belediyeler 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 74. maddesine göre uluslararası kuruluş, örgüt ya da teşkilatlara üye olabilmektedir. Bunun için belediyelerin öncelikle meclis kararı almaları gerekmektedir. Burada temel koşul belediyelerin görev alanı ile ilgili olarak çalışan uluslararası kuruluş, örgüt ya da teşkilatlara üye olabilmesidir. Belediyeler kurucu üye olabilme, ortak çalışma ve hizmet projeleri yapma ve kardeş şehir ilişkisi kurabilme haklarına sahiptirler. Ancak yürütülen çalışmaların dış politikaya ve uluslararası anlaşmalara aykırı olmaması için önceden İçişleri Bakanlığı'nın izninin alınması zorunlu tutulmuştur (5393 sayılı Belediye Kanunu, 74. Madde). Belediyelerin uluslararası kuruluşlara üyelik sayıları ve çeşitliliği göz önüne alındığında bu hususun belediyelerin yurtdışı ilişkilerini yürütmesinde olumsuz bir etkiye sahip olmadığı görülmektedir. Aynı hususlar il özel idareleri için de geçerli olmaktadır.

Bu düzenlemenin temel dayanağını 1173 sayılı Milletlerarası Münasebetlerin Yürütülmesi ve Koordinasyonu Hakkında Kanun ve 3335 sayılı Uluslararası Nitelikteki Teşekküllerin Kurulması Hakkında Kanun oluşturmaktadır. Aynı zamanda bu düzenleme Avrupa Yerel Yönetimler Özerklik Şartı'na da uygundur. Bu gelişmeler neticesinde belediyeler şimdiye kadar hiçbir sorun yaşamadan uluslararası kuruluşlara üye olabilmiş, birlikte çalışmalar yapabilmiş ve bunları devam ettirebilmişlerdir (Keleş, 2016: 296).

Türkiye'nin birçok uluslararası kuruluşta üyeliği bulunmaktadır. En çok üyeliği bulunan kuruluş ise Yerel Yönetim Birimlerinin Dünya Birleşmiş Kentler ve Yerel Yönetimler, Orta Doğu ve Batı Asya Teşkilatı'dır. Türkiye'deki 36 ilin yerel yönetim birimlerinin UCLG-MEWA'ya toplamda 78 üyeliği bulunmaktadır (Tablo 1). İstanbul (20),

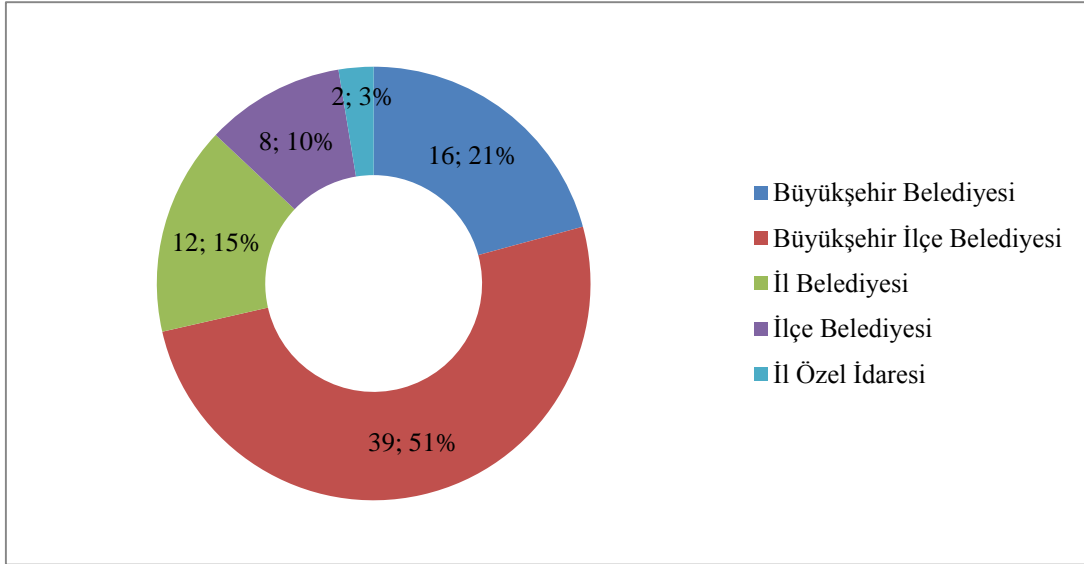
Bursa (6) ve İzmir (5) en fazla üyeliği olan illerdir. En fazla üyeliği olan illerin büyükşehir statüsünde olduğu görülmektedir. Antalya, Balıkesir ve Ordu büyükşehir belediyeleri teşkilata üye olmamasına rağmen büyükşehir ilçe belediyelerinden birer tanesi teşkilata üye olmuştur.

Tablo 1. Türkiye’de Yerel Yönetim Birimlerinin UCLG-MEWA’ya Üyelikleri

İl	Üye Sayısı	Yerel Yönetim Birimi	İl	Üye Sayısı	Yerel Yönetim Birimi
1 ADANA	1	Büyükşehir Belediyesi	19 KIRŞEHİR	1	İl Belediyesi
2 ADIYAMAN	1	İl Belediyesi	20 KOCAELİ	3	Büyükşehir, Gölcük, Gebze Belediyeleri
3 AĞRI	1	Doğubayazıt Belediyesi	21 KONYA	2	Büyükşehir ve Selçuklu Belediyeleri
4 ANKARA	1	Büyükşehir Belediyesi	22 MALATYA	1	Büyükşehir Belediyesi
5 ANTALYA	1	Alanya Belediyesi	23 MARDİN	2	Büyükşehir ve Nusaybin Belediyeleri
6 BURSA	6	Büyükşehir, Nilüfer, Mudanya, Mustafakemalpaşa, Yenişehir, Osmangazi Belediyeleri	24 MERSİN	3	Büyükşehir, Akdeniz ve Tarsus Belediyeleri
7 BİTLİS	1	Tatvan Belediyesi	25 MUŞ	1	Malazgirt Belediyesi
8 BALIKESİR	1	Marmara Adası Belediyesi	26 NEVŞEHİR	2	İl Belediyesi, Ürgüp Belediyesi.
9 BATMAN	1	İl Belediyesi	27 ORDU	1	Ünye Belediyesi
10 ÇANAKKALE	1	İl Belediyesi	28 RİZE	1	İl Belediyesi
11 DİYARBAKIR	4	Büyükşehir, Bağlar, Silvan ve Sur Belediyeleri	29 SAKARYA	1	Büyükşehir Belediyesi
12 DÜZCE	3	İl Belediyesi, Akçakoca Belediyesi, İl Özel İdare	30 SİİRT	1	İl Belediyesi
13 ERZİNCAN	1	İl Belediyesi	31 TOKAT	1	İl Belediyesi
14 GAZİANTEP	1	Büyükşehir Belediyesi	32 TRABZON	1	Büyükşehir Belediyesi
15 HATAY	1	Büyükşehir Belediyesi	33 TUNCELİ	1	İl Belediyesi
16 HAKKÂRİ	2	Hakkari ve Şemdinli Belediyeleri	34 UŞAK	1	İl Özel İdare
17 İSTANBUL	20	Büyükşehir, Esenler, Esenyurt, Bağcılar, Gaziosmanpaşa, Beşiktaş, Beyoğlu, Tuzla, Beylikdüzü, Büyükçekmece, Zeytinburnu, Kadıköy, Pendik, Sancaktepe, Silivri, Sultanbeyli, Sultangazi, Ümraniye, Fatih, Adalar Belediyeleri	35 VAN	1	Büyükşehir Belediyesi
18 İZMİR	5	Büyükşehir, Karaburun, Karşıyaka, Ödemiş ve Seferihisar Belediyeleri	36 YALOVA	1	İl Belediyesi

Kaynak: Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü, 2018’den alınan verilerden yararlanılarak oluşturulmuştur.

Aşağıdaki şekilde ise yerel yönetim türüne göre UCLG-MEWA'ya üyeliklere ilişkin bilgiler yer almaktadır. Üyeliklerin %97'si belediyelerden, %3'ü il özel idarelerinden oluşmaktadır. En fazla üyelik büyükşehir ilçe belediyeleri (%51) tarafından yapılırken, en az üyelik İl Özel İdareleri (%3) tarafından yapılmıştır. Büyükşehir belediyelerinin 16, büyükşehir ilçe belediyelerinin 39, il belediyelerinin 12, ilçe belediyelerinin 8 ve il özel idarelerinin 2 adet UCLG-MEWA'ya üyeliği bulunmaktadır.

Şekil 1. Türkiye'de Yerel Yönetim Türüne Göre UCLG-MEWA'ya Üyelik

5. TÜRKİYE'DEKİ YEREL YÖNETİM BİRİMLERİNİN DÜNYA BİRLEŞMİŞ KENTLER VE YEREL YÖNETİMLER, ORTA DOĞU VE BATI ASYA TEŞKİLATI'NA ÜYELİKLERİ ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA

5.1. Araştırmanın Önemi

Türkiye'deki yerel yönetim birimlerinin en fazla üyeliği olduğu önemli bir uluslararası kuruluş olan UCLG-MEWA'nın vizyon, misyon, amaçları, etkinliği, teşkilat yapısı ve üyeler arası işbirliği oldukça önemli görülmektedir. Bu nedenle, Türkiye'de UCLG-MEWA'ya üyeliği bulunan yerel yönetim birimlerinin yöneticilerinin gözünden gerçekten belirtilen vizyon, misyon ve amaçlara uygun hareket edilip edilmediğini ve bu doğrultuda teşkilatın işlevsel olup olmadığını ortaya koymak çalışmanın temel amacını oluşturmaktadır. Bu çerçevede çalışmanın önemi; yerel yönetim birimlerinin yöneticilerinin UCLG-MEWA hakkında görüşlerini ortaya koyarak, UCLG-MEWA hakkında bazı tespitlerde bulunmaktır.

5.2. Araştırmanın Kapsamı

Araştırma Türkiye'de UCLG-MEWA'ya üyeliği bulunan yerel yönetim birimlerinin tamamını kapsamaktadır. Bu nedenle Tablo 1'de yer alan tüm yerel yönetim birimlerine fax,

e-posta veya telefon yoluyla ulaşılmaya çalışılmıştır. Bu bağlamda evrenin tamamına ulaşıldığı söylenebilir. Araştırma sürecinde, birincil veri toplama aracı olarak anket formu kullanılmıştır. UCLG-MEWA Ana Tüzüğü ve çalışmaları çerçevesinde hazırlanan soru formu *Hiç Katılmıyorum - Tamamen Katılıyorum* arasında tercihleri yansıtan 5'li likert tipi ölçek yöntemiyle hazırlanmıştır. Anket formu, iki ana bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde araştırmaya katılan Türkiye'de UCLG-MEWA'ya üyeliği bulunan yerel yönetim birimlerinde çalışan yöneticilerin demografik bilgilerine ilişkin çeşitli tanımlayıcı bilgiler sorulmaktadır.

Anket formunun ikinci bölümünde ise UCLG-MEWA Ana Tüzüğü çerçevesinde hazırlanan soru formu ile UCLG-MEWA'ya üyeliği bulunan yerel yönetim birimlerinin yöneticilerinin UCLG- MEWA'nın işlevselliği ve bu kapsamda belirlediği vizyonu ve misyonu, etkinliğini, amaçlarını, teşkilat yapısını ve üyeler arası işbirliğini gerçekten hayata geçirip geçiremediklerine dair görüş ve düşüncelerini tespit etme amaçlı ifadeler yer verilmiştir. Daha açık bir ifadeyle anket formunda UCLG- MEWA'nın işlevselliğine dair ifadeler 4 boyutta ele alınmıştır. Bu bağlamda UCLG-MEWA'nın vizyonu ve misyonu hakkında değerlendirme, UCLG-MEWA'nın etkinliği hakkında değerlendirme, UCLG-MEWA'nın amaçları hakkında değerlendirme, UCLG-MEWA'nın teşkilat yapısı ve üyeler arası iş birliği hakkında değerlendirme yapılmıştır.

5.3. Araştırmanın Yöntemi

Anket çalışması kapsamında elde edilen veriler SPSS 23 paket program aracılığıyla incelenmiştir. Verilere, güvenilirlik testi Cronbach's Alpha (α), demografik değişkenlere yönelik Frekans Analizi uygulanmıştır. Fonksiyonel değişkenlere yönelik uygulanan analizler ise, UCLG-MEWA'nın işlevselliği bağlamında gerçekleştirilen faktör analizidir. Faktör analizi kapsamında 4 boyutta faktörleşen veriler regresyon analizine tabi tutulmuştur.

5.4. Araştırma Bulgularının Yorumlanması

Güvenilirlik 0 ve 1 arasında değer almaktadır ve bu değer 1'e yaklaştıkça güvenilirlik artacağı söylenebilir (Büyüköztürk, 2015: 182). Buna bağlamda anket formunda yer alan fonksiyonel değişkenlere yönelik ifadelerin güvenilirliği ile ilgili olarak yapılan analizde Cronbach's Alpha değerleri Tablo 2'de yer almaktadır.

Tablo 2. Cronbach's Alpha Değerleri

Boyutlar	Soru Sayısı	Cronbach's Alpha (α)
UCLG-MEWA'nın Vizyonu ve Misyonu	5	0,815
UCLG-MEWA'nın Etkinliği	2	0,592
UCLG-MEWA'nın Amaçları	5	0,775
UCLG-MEWA'nın Teşkilat Yapısı ve Üyeler Arası İş Birliği	6	0,763

Yukarıda Tablo 2’de görüldüğü üzere Cronbach’s Alpha (α) değerleri UCLG-MEWA’nın Vizyonu ve Misyonu ($\alpha = 0,815$), UCLG-MEWA’nın etkinliği ($\alpha = 0,592$), UCLG-MEWA’nın Amaçları ($\alpha = 0,775$), UCLG-MEWA’nın teşkilat yapısı ve üyeler arası iş birliği ($\alpha = 0,763$) olmak üzere dört boyutta incelenmiştir. Cronbach’s Alpha (α) değeri bütün fonksiyonel değişkenleri kapsayacak şekilde bir bütün olarak incelendiğinde ise ($\alpha = 0,837$) olarak hesaplanmıştır.

Tablo 3. Demografik Bilgiler

Özellikleri	Dağılımı	Sayı	Yüzde (%)	Özellikleri	Dağılımı	Sayı	Yüzde (%)
CİNSİYET	Kadın	32	41,6	BİRİM	Dış İlişkiler Birimi Müd.	26	32,5
	Erkek	45	58,4		Belediye Başkanı	2	3,9
	Toplam	77	100		AR-GE Müdürü	2	2,6
YAŞ	18-29	27	35,1		Özel Kalem	27	35,1
	30-39	38	49,4		Strateji Gelişt. Müd.	6	7,8
	40-49	9	11,7		Basın ve Halkla İlişk.	14	18,2
	50+	3	3,9		Toplam	77	100
	Toplam	77	100		Başkan	2	2,6
EĞİTİM	Önlisans	1	1,2		Müdür	14	18,2
	Lisans	44	53,7		Şef	9	11,7
	Lisansüstü	32	39	Memur	44	57,1	
	Toplam	77	100	Proje Sor.	3	3,9	
				Müdür Yrd.	3	3,9	
			Belediye Bşk. Yrd.	2	2,6		
			Toplam	77	100		

Araştırmaya katılan 77 adet yerel yöneticiye ilişkin demografik veriler frekans ve yüzdeleriyle birlikte Tablo 3’de yer almaktadır. Buna göre ankete katılanların kadın (%41,6) ve erkek (%58,4) dağılımlarının birbirine yakın olduğu, çoğunluğunun 18-39 yaşları arasında olduğu (%84,5) ve neredeyse tamamının lisans ve lisansüstü eğitime sahip olduğu (%98,8) görülmektedir. Anketlerin çoğunluğu Özel Kalem ve Dış İlişkiler Birimi Müdürlüğü’nde çalışan kişiler ile yapılmıştır. Anket yapılan kişilerin ise 2 tanesi belediye başkanı, 2 tanesi belediye başkan yardımcısı, 14 tanesi müdür, 3 tanesi müdür yardımcısı, 9 tanesi şef, 3 tanesi proje sorumlusu ve 44 tanesi memur olarak görev yapmaktadır.

Tablo 4. UCLG-MEWA’nın İşlevselliğine Bağlı KMO ve Bartlett’s Testi

Kaiser-Meyer-Olkin Örnekleme Yeterlilik Testi		,728
	Yaklaşık Ki-Kare	365,625
Bartlett Küresellik Testi	Df	153
	Sig.	,000

Tablo 4’de UCLG-MEWA’nın işlevselliğine dair veri setinin faktör analizine uygunluğunu gösteren KMO testi bulunmakta ve sonucu 0,728’dir. Değişkenler arasındaki korelasyonun yeterliliğini ölçen Bartlett küresellik testine göre ki-kare değeri 365,625 ve anlamlılık düzeyi $p=0,000 < 0,05$ olarak hesaplanmış olup veri setinin faktör analizi için uygun olduğu söylenebilir.

Tablo 5. UCLG-MEWA'nın İşlevselliğine Bağlı Açıklanan Toplam Varyansa İlişkin İstatistikler

Bileşen	Toplam	Özdeğer İstatistiği		Rotasyona Tabi Faktör Sayısı	
		Varyans (%)	Kümülatif (%)	Toplam	Varyans (%)
1	4,630	25,723	25,723	4,630	25,723
2	1,800	9,998	35,721	1,800	9,998
3	1,548	8,600	44,321	1,548	8,600
4	1,293	7,183	51,504	1,293	7,183
5	1,192	6,620	58,123		
6	,991	5,507	63,630		
7	,932	5,175	68,806		
8	,850	4,725	73,531		
9	,747	4,148	77,679		
10	,713	3,964	81,642		
11	,599	3,328	84,970		
12	,526	2,925	87,894		
13	,485	2,693	90,587		
14	,460	2,555	93,143		
15	,377	2,094	95,237		
16	,321	1,784	97,020		
17	,287	1,594	98,614		
18	,249	1,386	100,000		

Tablo 5'e göre özdeğer istatistiği birden büyük olan dört faktör söz konusudur. Birinci faktör toplam varyansın % 25,723, ikinci faktör toplam varyansın %9,998'sini, üçüncü faktör toplam varyansın %8,600'ünü dördüncü faktör ise toplam varyansın 7,183'ünü açıklamaktadır. Dört faktör toplam varyansın %51,504'ünü açıklamaktadır. Bu doğrultuda yapılan analiz sonucunda dört faktör ortaya çıktığı görülmektedir. Katılımcılara toplam 20 soru yöneltilmiştir fakat sorulardan yalnızca 18'i dört faktör altında toplanmıştır.

Ortaya çıkan dört faktöre göre (Tablo 5); birinci faktör 5, ikinci faktör 2, üçüncü faktör 5 ve dördüncü faktör 6 değişkeni içermektedir (Tablo 6). Faktör yükleri incelenirken her bir maddenin hangi faktör altında en yüksek değere sahip olduğuna bakılır. Daha sonra bu maddeler gruplandırılarak faktör yapısı oluşturulur.

Birinci faktör olan *UCLG-MEWA'nın Vizyonu ve Misyonuna* bağlı ifadelerin faktör yükleri 0,523-0,702 arasında değişmektedir. UCLG-MEWA'nın vizyonu; demokratik yerel yönetimin dünya ölçeğinde birleşik sesi ve sözcüsü olmaktır. Bu doğrultuda oluşturulan yerel yönetimlerin ortak sesi ve savunucusu olma (s.1) ifadesinin faktör yükü 0,673'tür. UCLG-MEWA'nın misyonu çerçevesinde oluşturulan üyeler arasında işbirliğini teşvik (s.6) ifadesinin faktör yükü 0,702, kolay üye olunabilmesi (s.4) ifadesinin faktör yükü 0,523, yerel yönetimlere yönelik ana bilgi kaynağı olma (s.8) ifadesinin faktör yükü 0,583 ve desantralizasyon ilkelerini hayata geçirmeye çalışma ifadesinin faktör yükü (s.2) 0,694'tür.

Tablo 6. UCLG-MEWA'nın İşlevselliğine Bağlı Faktör Yükleri ve İfadelerin One Sample t Test Değerleri

		Rotasyon Sonrası Korelasyon Matrisi			
Bileşenler	Bileşenlere Bağlı Değişkenler	Faktör Yükleri			
		Faktör 1	Faktör 2	Faktör 3	Faktör 4
UCLG-MEWA'nın Vizyonu ve Misyonu	Üyeler arasında işbirliğini teşvik (s.6)	,702			
	Yerel yön. savunucusu olma (s.1)	,673			
	Kolay üyelik. (s.4)	,523			
	Yerel yönetimlere yönelik ana bilgi kaynağı olma (s.8)	,583			
UCLG-MEWA'nın Etkinliği	Desantralizasyon ilkelerini hayata geçirmeye çalışma (s.2)	,694			
	UCLG Dünya Teşkilatı içerisindeki en etkili teşkilat UCLG-MEWA'dır. (s.10)		,735		
UCLG-MEWA'nın Amaçları	Başkanın Türkiyeden seçilmesi önemlidir (s.20)		,590		
	Teşkilat komiteleri etkin çalışmaktadır. (s.15)			,736	
	UCLG'nın 9 bölge teşkilatından oluşması kentler ve yerel yönetimler için önemlidir (s.7)			,732	
	İrk ve cinsiyet ayrımcılığı vb. mücadele etmektedir. (s.11)			,613	
	Yerel yönetimler arasında desantralize ve uluslararası işbirliğini teşvik etmektedir. (s.13)			,515	
UCLG-MEWA'nın Teşkilat Yapısı ve Üyeler Arası İşbirliği	Belirlenen genel politikalara uygun olarak çalışmaktadır. (s.17)			,476	
	Halklar arasında dostluk sağlayıcı kardeş şehir uygulamalarını hayata geçirmektedir. (s.14)				,834
	Yıllık üyelik aidatı gereklidir (s.16)				,593
	Bölgede güçlü ve etkili yerel yönetimi sağlar (s.5)				,565
	Yönetişimin genel kurul, konsey, yönetim kurulu, başkan ve eş başkanlar, denetim kurulu/mali yönetim komitesi ve sayman, ombudsman ve genel sekreter gibi organlar vasıtasıyla sağlanması iyi yönetim açısından önemlidir. (s.19)				,473
	UCLG-MEWA Ombudsmanı olması Teşkilat için önemlidir. (s.18)				,423
	Özgür ve özerk yerel yönetimleri desteklemek amacıyla bölgede ve dünya ölçeğinde eğitim, bilgi paylaşımı ve kapasite geliştirme kaynağı olmaktadır. (s.9)				,390

İkinci faktör olan *UCLG-MEWA'nın Etkinliği* altında UCLG Dünya Teşkilatı içerisindeki en etkili teşkilatın UCLG-MEWA olduğu (s.10) ve başkanının Türkiye'den seçilmesinin önemli olduğuna (s.20) dair ifadeler yer almıştır. En etkili teşkilatın UCLG-MEWA olduğu ifadesinin faktör yükü 0,735 iken, teşkilat başkanının Türkiye'den seçilmesi ifadesinin faktör yükü 0,590'dır.

Üçüncü faktör olan *UCLG-MEWA'nın Amaçları* altında yer alan teşkilat komiteleri etkin çalışmaktadır (s.15) ifadesinin faktör yükü 0,736, UCLG'nın 9 bölge teşkilatından oluşması kentler ve yerel yönetimler için önemlidir (s.7) ifadesinin faktör yükü 0,732, ırk ve cinsiyet ayrımcılığı vb. mücadele etmektedir (s.11) ifadesinin faktör yükü 0,613, yerel yönetimler arasında desantralize ve uluslararası işbirliğini teşvik etmektedir (s.13) ifadesinin

faktör yükü 0,515, belirlenen genel politikalara uygun olarak çalışmaktadır (s.17) ifadesinin faktör yükü 0,476'dır.

Dördüncü faktör olan *UCLG-MEWA'nın Teşkilat Yapısı ve Üyeler Arası İşbirliği* altında yer alan ifadelerin faktör yüklerinin 0,390-0,834 arasında değişmektedir. Halklar arasında dostluk sağlayıcı kardeş şehir uygulamalarını hayata geçirmektedir (s.14) ifadesinin faktör yükü 0,834'dir. UCLG-MEWA'nın önemli bir finansman kaynağı olan yıllık üyelik aidatının gerekliliği (s.16) ile ilgili ifadenin faktör yükü 0,593'tür. Bölgede güçlü ve etkili yerel yönetimi sağlar (s.5) ifadesinin faktör yükü 0,565, yönetişimin genel kurul, konsey, yönetim kurulu, başkan ve eş başkanlar, denetim kurulu/mali yönetim komitesi ve sayman, ombudsman ve genel sekreter gibi organlar vasıtasıyla sağlanması iyi yönetim açısından önemlidir (s.19) ifadesinin faktör yükü 0,473, UCLG-MEWA Ombudsmanı olması Teşkilat için önemlidir (s.18) ifadesinin faktör yükü 0,423, özgür ve özerk yerel yönetimleri desteklemek amacıyla bölgede ve dünya ölçeğinde eğitim, bilgi paylaşımı ve kapasite geliştirme kaynağı olmaktadır (s.9) ifadesinin faktör yükü 0,390'dır.

Tablo 7. UCLG-MEWA'nın İşlevselliğine Bağlı Regresyon Modeline İlişkin Parametreler

Model	UCLG-MEWA'nın İşlevselliğine Bağlı Katsayılar (Coefficients ^a)					
	Standartlaştırılmış Katsayılar		Standartlaştırılmamış Katsayılar		T	Sig.
	B	Standart Hata	Beta			
<i>Sabit Terim</i>	,038	,061			,617	,539
UCLG-MEWA'nın Vizyonu ve Misyonu	,306	,013	,490		23,501	,000
UCLG-MEWA'nın Etkinliği	,062	,013	,097		4,853	,000
UCLG-MEWA'nın Amaçları	,261	,017	,316		14,989	,000
UCLG-MEWA'nın Teşkilat Yapısı ve Üyeler Arası İş Birliği	,352	,020	,400		17,804	,000

Tablo 7'de regresyon analizi sonucunda oluşturulan modele ilişkin parametreler yer almaktadır. Modelde kullanılan boyutların anlamlılığına bakıldığında *UCLG-MEWA'nın Vizyonu ve Misyonu* boyutunun B değeri 0,306 olup buna ilişkin standart hata değeri 0,013 tür. B değerine karşılık gelen standardize edilmiş regresyon katsayısı Beta ise 0,490 olup buna ilişkin t değeri 23,501'dir ve t değeri ile ilgili anlamlılık düzeyi (Sig.) $p < 0,05$ tir. Bu durumda UCLG-MEWA'nın vizyonu ve misyonu boyutu *UCLG-MEWA'nın işlevselliğini* anlamlı bir biçimde açıklamakta ve pozitif yönde etkilemektedir.

UCLG-MEWA'nın Etkinliği boyutunun B değeri 0,062 olup buna ilişkin standart hata değeri 0,13'tür. B değerine karşılık gelen standardize edilmiş regresyon katsayısı Beta ise 0,97 olup buna ilişkin t değeri 4,853'tür ve t değeri ile ilgili anlamlılık düzeyi bir diğer

ifadeyle olasılık değeri $p < 0,05$ 'tir. Bu durumda *UCLG-MEWA'nın Etkinliği* boyutu *UCLG-MEWA'nın İşlevselliğini* anlamlı bir biçimde açıklamakta ve pozitif yönde etkilemektedir.

UCLG-MEWA'nın Amaçları boyutunun B değeri 0,261 olup buna ilişkin standart hata değeri 0,17'dir. B değerine karşılık gelen standardize edilmiş regresyon katsayısı Beta ise 0,316 olup buna ilişkin t değeri 14,989' dur ve t değeri ile ilgili anlamlılık düzeyi bir diğer ifadeyle olasılık değeri $p < 0,05$ 'tir. Bu durumda *UCLG-MEWA'nın Amaçları* boyutu *UCLG-MEWA'nın İşlevselliğini* anlamlı bir biçimde açıklamakta ve pozitif yönde etkilemektedir.

UCLG-MEWA'nın Teşkilat Yapısı boyutunun B değeri 0,352 olup buna ilişkin standart hata değeri 0,20'dir. B değerine karşılık gelen standardize edilmiş regresyon katsayısı Beta ise 0,400 olup buna ilişkin t değeri 17,804' tür ve t değeri ile ilgili anlamlılık düzeyi bir diğer ifadeyle olasılık değeri $p < 0,05$ 'tir. Bu durumda *UCLG-MEWA'nın Teşkilat Yapısı* boyutu *UCLG-MEWA'nın İşlevselliğini* anlamlı bir biçimde açıklamakta ve pozitif yönde etkilemektedir.

Özetle bağımsız değişkenlerin tamamı (*UCLG-MEWA'nın Vizyonu ve Misyonu*, *UCLG-MEWA'nın Etkinliği*, *UCLG-MEWA'nın Amaçları*, *UCLG-MEWA'nın Teşkilat Yapısı*) çoğunlukla kabul edilmiş olup bağımlı değişken olan *UCLG-MEWA'nın İşlevselliğini* olumlu yönde etkilemektedir.

6. SONUÇ VE DEĞERLENDİRME

UCLG içerisinde bulunduğu coğrafya itibariyle öne çıkan UCLG-MEWA teşkilatı içerisinde de en etkin ülke Türkiye'dir. Teşkilatın %60'ının Türk yerel yönetim birimlerinden oluşmasının, Türkiye'deki büyükşehir belediye başkanlarının teşkilatta başkanlık yapmasının ve diğer pek çok önemli görevler üstlenmesinin (eş başkanlık, ombudsmanlık vb.) bu durumda büyük bir payı bulunduğu görülmektedir. Ayrıca, Türkiye gerek yönetim yapısı gerekse de yerel yönetimlere verdiği önemle de diğer ülkeler arasından ön plana çıkmaktadır.

UCLG-MEWA, bölgede bir denge siyaseti yürütmeye ve farklı siyasi eğilimlere eşit mesafede olmaya çabaladığı söylenebilir. Teşkilatın bu özelliği, Türkiye'deki farklı siyasi partilere mensup belediye başkanlarını bir araya getirmektedir. UCLG-MEWA; partiler arasında mümkün olduğunca denge sağlamaya ve apolitik bir dil benimsemeye ve farklı partilere mensup belediye başkanlarını aynı masada toplama çalışmaktadır (İkizer, 2017: 132-133). Bu durumun yerel yönetim birimleri arasındaki iletişimi sağlamanın yanı sıra yerel yönetim birimlerinin sorunlarının tespit edilmesi ve çözülmesi ve yerel işbirliğinin teşvik edilmesi açısından da önemli olduğu söylenebilir.

UCLG-MEWA üyeler açısından ele alındığında teşkilat çatısı altında yer alan ülke sayısının fazla olduğu, ulusal-uluslararası dernek, birlik, kuruluşlara hatta gözlemci statüsünde üyelere yer verildiği görülmektedir. Üye sayısı bakımından ise Türkiye ön plana çıkmaktadır. Teşkilata Türkiye'den az sayıda da olsa il özel idarelerinin üye olması da dikkat çekmektedir.

Çalışmanın uygulama bölümünde cronbach alpha, faktör ve regresyon analizlerine yer verilmiştir. Bu bağlamda, faktör analizinde ilk faktörleşen grup/boyut regresyona tabi tutulmuştur. *UCLG-MEWA'nın Vizyonu ve Misyonu* boyutu UCLG-MEWA'nın işlevselliğini anlamlı bir biçimde açıklamakta ve pozitif yönde etkilemektedir. Bir diğer ifadeyle üyeler arasında işbirliğini teşvik ettiği, yerel yönetimlerin ortak sesi ve savunucusu olduğu, üyeliğin kolay gerçekleştiği, yerel yönetimlere yönelik ana bilgi kaynağı olduğu, desantralizasyon ilkelerini hayata geçirmeye çalıştığı anlaşılmaktadır.

İkinci boyut olan *UCLG-MEWA'nın Etkinliği* boyutu UCLG-MEWA'nın işlevselliğini anlamlı bir biçimde açıklamakta ve pozitif yönde etkilemektedir. Bir diğer ifadeyle UCLG-MEWA'nın dünya teşkilatı içerisindeki en etkili teşkilatlardan biri olduğu, başkanın Türkiye'den seçilmesinin Türkiye açısından önemli olduğu anlaşılmaktadır.

Üçüncü boyut olan *UCLG-MEWA'nın Amaçları* boyutu UCLG-MEWA'nın işlevselliğini anlamlı bir biçimde açıklamakta ve pozitif yönde etkilemektedir. Bir diğer ifadeyle teşkilat komiteleri etkin çalıştığı, UCLG'nin 9 bölge teşkilatından oluşmasının kentler ve yerel yönetimler için önemli olduğu, ırk ve cinsiyet ayrımcılığı vb. mücadele ettiği, yerel yönetimler arasında desantralize ve uluslararası işbirliğini teşvik ettiği, belirlenen genel politikalara uygun olarak çalıştığı söylenebilir.

Dördüncü boyut olan *UCLG-MEWA'nın Teşkilat Yapısı ve Üyeler Arası İş Birliği* boyutu UCLG-MEWA'nın işlevselliğini anlamlı bir biçimde açıklamakta ve pozitif yönde etkilemektedir. Bir diğer ifadeyle halklar arasında dostluk sağlayıcı kardeş şehir uygulamalarını hayata geçirdiği, bölgede güçlü ve etkili yerel yönetimi sağladığı, iyi yönetim açısından önemli olduğu, özgür ve özerk yerel yönetimleri desteklemek amacıyla bölgede ve dünya ölçeğinde eğitim, bilgi paylaşımı ve kapasite geliştirme kaynağı olduğu söylenebilir. Bununla birlikte UCLG-MEWA ombudsmanı olması teşkilat için önemli olduğu anlaşılmaktadır. Ayrıca yönetimin genel kurul, konsey, yönetim kurulu, başkan ve eş başkanlar, denetim kurulu/mali yönetim komitesi ve sayman, ombudsman ve genel sekreter gibi organlar vasıtasıyla sağlandığı anlaşılmaktadır.

Sonuç olarak UCLG-MEWA ile ilgili olarak oluşturulan ifadelerin UCLG-MEWA'nın işlevselliğini anlamlı bir biçimde açıkladığı ve pozitif yönde etkilediği neticesine ulaşılmıştır.

Buradan hareketle UCLG-MEWA'ya üyeliği bulunan yerel yönetim birimi yöneticilerinin teşkilat ile ilgili olumlu bir görüşe sahip olduğu söylenebilir. UCLG-MEWA'nın yapı ve işleyişini daha iyi anlayabilmek amacıyla ileride yapılacak olan çalışmalarda bu hususlar dikkate alınarak nitel bir araştırma ile daha ayrıntılı bir analiz gerçekleştirilebilir.

KAYNAKÇA

- Akdoğan A. (2007). Yerel Yönetimlerin Uluslararası İlişkileri, Yerel Yönetimlerde İşbirliği ve Katılım, Editör Ayşegül Sabuktay, Türkiye ve Orta Doğu Amme İdaresi Enstitüsü Yayını, No: 336, ss. 75-82.
- Akman Ç. (2017). Türkiye'de Yerel Yönetimlerin Uluslararası Kuruluşlara Üyelikleri Üzerine Bir Değerlendirme, Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, C.22, S.2, ss.485-510.
- Ateş, D. (2012). Uluslararası Örgütler, Bursa: Dora.
- Baharçipek, A. (2007). Uluslararası Kuruluşların İşlevleri, ss. 229-241, <http://www.ayk.gov.tr/wp-content/uploads/2015/01/BAHARÇİÇEK-Abdulkadir-ULUSLARARASI-KURULUŞLARIN-IŞLEVLERİ.pdf>, Erişim Tarihi: 30.10.2018.
- Birleşmiş Kentler ve Yerel Yönetimler Orta Doğu ve Batı Asya Bölge Teşkilatı (UCLG-MEWA) Ana Tüzüğü, <http://uclg-mewa.org/uploads/file/6fdcf49bf2594a329b196229c3684b1c/UCLG-MEWA%20Anatuzuk%2007.09.2016.pdf>, Erişim Tarihi: 14.12.2017.
- Birleşmiş Kentler ve Yerel Yönetimler Orta Doğu ve Batı Asya Bölge Teşkilatı (UCLG-MEWA) İçtüzüğü, http://uclg-mewa.org/uploads/file/cb52d43531624991a125d1c50dcdf62c/ictuzuk_BvUlu.pdf, Erişim Tarihi: 14.12.2017.
- Birleşmiş Kentler ve Yerel Yönetimler Orta Doğu ve Batı Asya Bölge Teşkilatı (UCLG-MEWA) Resmi İnternet Sitesi, <http://uclg-mewa.org/tr/>, Erişim Tarihi: 14.12.2017.
- Büyüköztürk Ş. (2015). Veri Analizi El Kitabı, İstatistik Araştırma Deseni SPSS Uygulamaları ve Yorumu, Ankara: Pegem Akademi.
- Çağırın, M. E. (2013). Uluslararası Örgütler, Ankara: Turhan.
- Çalış, Ş. H. (2006). Uluslararası Örgütler: Tanımların, Yaklaşımların ve Tarihin Alacakaranlığı, Uluslararası Örgütler ve Türkiye, Konya: Çizgi.
- Çam, E. (200). Siyaset Bilimine Giriş, İstanbul: Der.
- Gabriela, S. M. (2013). The Role Of International Organizations In The Global Economic Governance – An Assessment, Romanian Economic and Business Review, Special Issue, ss. 308-316.
- Heywood, A. (2013). Küresel Siyaset, Çev: Nasuh Uslu ve Haluk Özdemir, Ankara: Adres.
- İkizer İ. (2017). Birleşmiş Kentler ve Yerel Yönetimler Teşkilatı'na (UCLG) Analitik Bir Bakış, Çağdaş Yerel Yönetimler Dergisi, Cilt 26, Sayı 4, Ekim, ss. 125-142.
- Karluk, R. (2007). Uluslararası Kuruluşlar, 6. Baskı, İstanbul: Beta.
- Keleş R. (2016). Yerinden Yönetim ve Siyaset, 10. Baskı, İstanbul: Cem.
- Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü, Mahalli İdarelerin Uluslararası Kuruluş Üyeliklerine İlişkin İstatistik Verileri, (2018), <http://www.migm.gov.tr/genel-istatistik> Erişim Tarihi: 14.08.2018.
- Simmons B. A. ve Martin L. (2002), International Organizations and Institutions, <https://scholar.harvard.edu/files/bsimmons/files/SimmonsMartin2002.pdf>, Erişim Tarihi: 30.10.2018.
- Türköne, M. (2009), Siyaset, İstanbul: Opus.
- Union of International Associations, The Yearbook of International Organizations, <https://uia.org/yearbook>, Erişim Tarihi: 30.10.2018.
- United Cities and Local Governments (UCLG), <https://www.uclg.org/>, Erişim Tarihi: 14.12.2017.
- 5393 Sayılı Belediye Kanunu, Kabul Tarihi: 03.07.2005, <http://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.5393.pdf>, Erişim Tarihi: 14.12.2017.

Ek 1

Aşağıdaki sorular DÜNYA BİRLEŞMİŞ KENTLER VE YEREL YÖNETİMLER, ORTA DOĞU VE BATI ASYA TEŞKİLATI (UCLG-MEWA)'nın kuruluş amacı, misyonu ve vizyonu dikkate alınarak hazırlanmıştır. ***Soruların tümünü samimiyetle işaretlemenizi (X) diliyorum; ancak bu taktirde araştırmanın bilimsel değeri olacaktır. Katınız için şimdiden teşekkür ederim.***

Dr. Çiğdem AKMAN

<u>Çalıştığınız biriminiz ve göreviniz:</u>	Hiç Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Tamamen Katılıyorum
<u>Eğitim Durumunuz:</u>					
<u>Yaşınız:</u>					
<u>Cinsiyetiniz:</u>					
1. Demokratik yerel yönetimlerin ortak sesi ve savunucusu olmuştur.					
2. Demokrasi, yerel özerklik ve hizmet sunumunda desantralizasyon ilkelerini hayata geçirmeye çalışmaktadır.					
3. Tüm belediyelerin üye olması gereken önemli bir teşkilattır.					
4. UCLG-MEWA'ya kolaylıkla üye olunabilir.					
5. Bölgede güçlü ve etkili demokratik yerel yönetimi hayata geçirmektedir.					
6. Üyeler arasında birlik ve işbirliğini teşvik etmektedir.					
7. UCLG Dünya Teşkilatı'nın 9 bölge teşkilatından oluşması kentler ve yerel yönetimler alanında dünyanın en geniş kapsamlı oluşumu haline gelmesinde önemli bir rol oynamaktadır.					
8. Yerel yönetimlere yönelik olarak bölgede ve dünya ölçeğinde bilgilendirme ve ana bilgi kaynağı olmaktadır.					
9. Özgür ve özerk yerel yönetimler ve onların ulusal birliklerinin kurulması ve güçlendirilmesini desteklemek amacıyla bölgede ve dünya ölçeğinde eğitim, bilgi paylaşımı ve kapasite geliştirme kaynağı olmaktadır.					
10. UCLG Dünya Teşkilatı içerisindeki en etkili teşkilat UCLG-MEWA'dır.					
11. Irk ve cinsiyet eşitliğini teşvik etmek, uluslararası yasalara aykırı ve/veya teşkilatın temel kural ve değerlerine ters düşen ayrımcılığın tüm biçimlerine karşı mücadele etmektedir.					
12. Yönetişimin yerel alanlarındaki farklılıkların birleşimini ve işlevselliğini yansıtan güçlü bir demokratik teşkilat olmaktadır.					
13. Yerel yönetimler ve onların birlikleri arasında desantralize ve uluslararası işbirliğini teşvik etmektedir.					
14. Halklar arasında dostluk ve karşılıklı öğrenmeyi sağlayıcı araçlar olarak kardeş şehir uygulamalarını ve ortaklıkları hayata geçirmektedir.					
15. Teşkilat içerisinde kurulan komiteler etkin olarak çalışmaktadır.					
16. Yıllık üyelik aidatı alınması gereklidir.					
17. Belirlenen genel politikalara uygun olarak çalışmaktadır.					
18. UCLG-MEWA Ombudsmanı olması Teşkilat için önemlidir.					
19. Yönetişimin genel kurul, konsey, yönetim kurulu, başkan ve eş başkanlar, denetim kurulu/mali yönetim komitesi ve sayman, ombudsman ve genel sekreter gibi organlar vasıtasıyla sağlanması iyi yönetim açısından önemlidir.					
20. Başkan veya eş başkanların Türkiye'den seçilmesi Teşkilatta etkin olmak açısından önemlidir.					